

AZ ÉN SCHÖNSTATTOM

Jegyzetfüzet
kedvenc gondolataim és megtapasztalásaim számára

Tilman atya útmutatásával
és Busse atya temetési beszédével

Családok a Családért Egyesület
Óbudavár

Kiadja a Családok a Családért Egyesület
8272 Óbudavár, Kistelek u. 2.

www.schoenstatt.hu

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke

Nyomdai előkészítés: Palásthy Bt. • www.PalasthyBt.hu

Nyomtatás: Vareg Nyomda, Budapest • www.vareg.hu

Felelős vezető: Bernwallner Viktor

ELŐSZÓ

Schönstattban megjelenik a legújabb kor partjainak egyháza. Csak az a gond, hogy nem tudjuk, hogyan is néz ki ez a „legújabb kor partja”.

Mégis létezik itt egy egészen egyszerű életfolyamat. Odafordulunk Kentenich atyánkhoz és kérjük, hogy engedje meg, hogy részt vegyünk az ő karizmájában. Erre szeretném meghívni Önöket a felelősségtől indítatva. Szeretném megnyerni Önöket arra, hogy sugják Kentenich atyánk fülébe: „Engedd, hogy részt vegyek a karizmádban!”

(Tilman Beller atya)

AZ ÉN SCHÖNSTATTOM¹

Ha egy fiatal, aki fizikából ötösré érettségizett, felemeli az új Mercedes autómobil motorházának tetejét, akkor abból, amit lát, talán megért valamit. De nem sokat! Valaki, aki kicsit érti a számítógép működését, de még soha nem írt számítógépes programot, hogyan tudna ítéletet mondani arról, hogy az új szövegszerkesztő program jó vagy nem jó?

Ehhez hasonló a mi nehézségünk is. Mindaz, ami itt Schönstattban működik és körülvesz bennünket, egy „szellemi óriás” (Kentenich atya) műve. Mi, mint *jóakarátú átlag*, mondjuk ki egyszer óvatosan: Nem értjük, hogy (Schönstatt) miért pont így van és nem másképp; nem tudjuk ezt megítélni.

Ezzel szemben most jön valami más. A személyes eszményről szóló elmélet révén Schönstatt egy maximálisan hitelt érdemlő személyes rendszer. Mégis nem ez Schönstatt valósága; nem is az, amit tanultak róla. Hanem Schönstatt egy eleven képződmény, mely Önökből áll (a most élő schönstattiakból).

Nézzék, ebből adódik egyúttal a (schönstattivá válás) módszere is. Az egyik oldalon itt van az alapítónk által létrehozott óriási szervezet és elmé-

¹ P. Tilman Beller (1992): „Mein Schönstatt”. Előadásrészlet a lányifjúság vezetőinek tartott éves lelki gyakorlatból (35-38. old.)

let. Kezdetben nem értünk belőle semmit, én sem értem, de „bűvészkedünk” vele. Ez az egyik oldal. A másik oldalon itt vagyunk mi, a saját életünk. Schönstatt központi irányelve: *a személyes eredetiség, hitelesség*. Tehát most elkezdjük ezt a Schönstattot bekebelezni; kis adagokban a magunkévá tenni, megemészteni.

Amennyit befogadtunk, annyi van bennünk. A többit hagyjuk, nem foglalkozunk vele, hanem odatesszük a világ hét csodája, a függőkertek mellé.

Ez a munkánk: Elsajátítjuk Schönstattot, megpróbáljuk megemészteni. Így jön létre az *én Schönstattom*. Ennek elégnek kell lenni ahhoz, hogy szentté váljak. Egyébként nem éri meg a fáradságot. Szentekké kell válnunk, különben nem lesz semmi. Ezért azt tanácsolom: Vegyenek egy könyvet, egy füzetet és írják rá kívül: AZ ÉN SCHÖNSTATTOM. És azt írják bele, ami megtetszett Önöknek. Ezt egészen konkrétan kell csinálni. Mi az én Schönstattom? Mi értékes nekem Schönstattban? Talán írjanak be egy szót Kentenich atyától. Aztán ha észreveszik: „*M*” *nővér mindig mosolyog*. Írják be ezt is.

Jól érzem magam az Összentélyben. Ezt is beírni!

Ha valaki megkérdezi Önöktől, hogy mi Schönstatt, akkor ne a nagy rendszerről vagy szervezetről beszéljenek. Mert holtbiztos, hogy belezavarodnak. Vannak olyanok, akik sokra értékelik, ha ágakon ugráló majomként szellemi tornamutatványt adunk elő, ha beszélünk a schönstatti kötődés-szervezetről; az átvitel és továbbvezetés törvényéről, a kötelekekről és a szövetségekről, ill. a köztük levő különbségről; a részleges lelkiismeret vizsgálat és a különleges jófeltétel közötti döntő különbségről. A nappalról és az éjszakáról, a tejről és a sörről... És arról, hogy aki ezt nem érti, az egyáltalán nem lehet schönstatti. És arról is, hogy miben vagyunk mások mint a Fokolare mozgalom és mint a Jézus Kis Testvérei társaság? Miben áll náluk az egyesülés és a tisztulás útja, és nálunk hogyan van ez? Milyen a modern schönstatti management és oktatási rendszer? És még folytathatnám. Schönstatt nagyon gazdag, sok mindenben tud segíteni. Egy óriási rendszerünk van. De ha ezt elkezdik elmagyarázni, nem sokat érnek el vele.

Ha valaki megkérdezi tőlünk, hogy mi Schönstatt, akkor lélekben vegyük elő „Az én Schönstattom” könyvecskénket, és meséljünk belőle. Ez átmegy. Ezt lehet egy kicsit gyakorolni, magunknak megfogalmazni.

Egy szívügyem van mindennek a háttérében. A megfigyelésem szerint Schönstattnak van egy óriási szellemi potenciálja, szellemi ereje, de sok esetben teljesen fejletlen a schönstattiak öntudata.

Mintha valami ilyesmi lenne a mottó: *Bocsánatot kérek, schönstatti vagyok, de nem a fanatikus fajtából.* Természetesen ez egy apostol számára teljesen lehetetlen álláspont. A normális ez lenne:

Hogyan, Ön nem schönstatti? Nem baj, ezen lehet segíteni!

Másik megfigyelés: A *know-how*² eléggé fejletlen Schönstatt továbbadásában. E *know-how* kifejlesztésének első lépése, amint már mondtam, hogy írjuk „Az én Schönstattom” füzetünket. Összegyűjtjük, hogy mi értékes nekem Schönstattban? Mit találok benne igazán erősnek? Mi benne a legjobb? Ha Schönstattról kérdezik Önöket, csak erről beszéljenek. Mert csak ez megy át. Apostoliskolánk elején össze kell gyűjtenünk, hogy mi értékes nekünk. Ebben áll az igazi, személyesen hiteles Schönstatt.

Ez lehet egészen kevés is. Mennyit sajátítunk el alapítónk óriási művéből életünk folyamán? Talán másfél százalékot, vagy egy és háromnegyed százalékot? Nincs jelentősége a különbségnek. A mennyiség egyáltalán nem fontos. Ma mindannyian sokkal többet tudunk Schönstattról, mint amennyit Engling József tudott. Az a fontos, hogy amit elsajátítunk, hitelesen igaz legyen és szentekké váljunk (általa). Végül is még ott vannak a többiek is. Nem képes mindenki mindenre. Nem az a célom, hogy mindent elsajátítsak. Mindenki tegye a magáét lehetőleg jól.

Összefoglalás

- Az alapítónk, Kentenich atya egy szellemi óriás.
- Schönstattot egy egészen eredeti módon sajátítjuk el. Azt keressük, hogy mi tűnt fel benne nekem eddig értékesnek? És ezt megnevezzük. Ha ez hitelesen igaz, ha benne van a saját énünk, akkor beszélhetünk róla, akkor ez átmegy. Apostoli hatást vált ki, ha egészen személyesen a sajátommá vált, amiről beszélek.
- Schönstatt óriási világába egyre jobban behatolunk, amennyire tudunk. De ez több évtizedes projekt. Nagy alapítónkkal kapcsolatban nem sok hibát lehet elkövetni, mert annyira jószágos. De egy dologban biztosan hibázunk, ha azt gondoljuk, hogy teljesen megértettük őt.

2 know-how: azt a gyakorlati tudást jelenti, hogy hogyan kell valamit csinálni

TILMANN ATYA, A LELKIPÁSZTOR³

P. Elmar Busse

Schönstatti atya, a müncheni Schönstatt-központ vezetője

Lehetetlenség, hogy Tilmann atya (1938-2012) életművét egy rövid beszédben átfogóan méltassuk. A Schönstatt-mozgalom felépítése Ausztriában és Magyarországon – már ez önmagában köteteket tenne ki –, ugyanígy a német Schönstatt-mozgalom vezetőjeként végzett munkássága is. Most csak néhány pillanattfelvételt szeretnék kiragadni, hogy megvilágítsam Tilmann atyát a lelkipásztort.

1. Tilmann atya hálája és elismerése

Az utolsó hetekben különböző kórházakban gyakran látogattam Tilmann atyát és vittem neki az Oltáriszentséget. Feltűnt, hogy mekkora hálával fogadta és értékelte a kórházi személyzet legkisebb szolgálatát is. Ki tudta ezt fejezni és meg is tette mindig, újra és újra. Akkor is, ha csak kettesben voltunk, elismerően szólt a kezelőorvosokról és az ápolókról. Vagyis ez nem egy formális udvariasság volt a részéről, hanem teljes szívből jövő hála.

Tilmann Beller tősgyökeres ehingeni sváb családból származott. A svábok között élve mélyen belém vésődött egy jellegzetes szólásuk, melyet kb. így lehetne lefordítani: *Elég dicséret az, ha nem szidlak*. Ez egy olyan érintkezési stílusra vall, ahol csak akkor szólal meg valaki, ha a másikban valami helytelent, valami kifogásolnivalót talál. Tilmann atya nem ilyen volt.

A családokkal töltött évtizedei során a házaspároknak gyakran magyarázta, hogy aranyásóknak kell lennünk és nem ganajturóknak; a jó dolgokról beszéljünk, ne pedig a rosszakról. Én magam is megtapasztaltam, hogy a boldog házaspárok mennyivel erősebbek a pozitív dolgok visszajelzésében, vagy ahogy ma mondják: sok pozitív feed-back-hurok van a kommunikációjukban. Megéltem azt is, hogy néha már annyi is elég volt, hogy a hibáztató panaszt átfordítottam pozitív kívánságra. Így a másik fél már nem érezte magát a vádlottak padján, ahol görcsösen bizonygatni akarta ártatlanságát, hanem aktív problémamegoldóvá vált.

3 Elhangzott P. Tilmann Beller atya gyászmiséjén, Schönstattban, az Örökimádás templomban 2012. december 22-én

A vele töltött utolsó hetekben megélhettem, hogy Tilmann atya mindezt nemcsak tanácsként mondta a házaspároknak, hanem ő maga is gyakorolta. Nemcsak egyedül a svábok problémája, hogy szó nélkül elkönnyvelik a jó dolgokat, mint valami magától értetődő dolgot, és csak akkor nyitják ki a szájukat, ha valami hibát találnak. Ugyanezt találtam a Ruhr-vidéken, Stájer-országban vagy Felső-Ausztriában is; és saját magamat is mindig újra rajtakapom. De sehol sem találtam az eredeti bűnnek e mindenhol megtalálható megnyilvánulását ily eredeti formába öntve: *Elég dicséret az, ha nem szidlak.* És ritkán találkoztam ennyire megváltott emberrel (mint Tilmann atya), aki Kentenich atya iskolájában maga körül a hála és a pozitív értékelés légkörét terjesztette. Jótékonyan különbözött azoktól az egyetemistáktól, akik amiatt dühöngtek, hogy a gregorián korálban egy hang hamis volt; ahelyett, hogy amiatt bánkódtak volna, hogy elfelejtettek köszönetet mondani.

2. Tilmann atya mint vérbeli lelkipásztor, képes volt lelki közelséget nyújtani és sok jót nézett ki az emberekből; nagynak látta őket

Az utolsó hetekben a betegség már annyira legyengítette Tilmann atyát, hogy én olvastam fel a leveleit és az e-maileket, melyeket az én címemre, de az ő számára küldtek. Itt még egyszer újra felragyogott előttem a vérbeli lelkipásztor zsenialitása. A lelkipásztorkodás és a lelki kísérés – mint tudjuk – nagyon diszkrét tevékenység, melyet általában a tiszteletteljes hallgatás kabátja alá rejtünk. A nyilvánosság Tilmann atyát csak a könyveiről és nyilvános előadásaiból ismeri. Közismert művei: „Összetartozunk”, a Kentenich atya Titkárság által nagy példányszámban megjelentetett kilence-dei és elmélkedései. E művek tanúskodnak arról, hogy képes volt megfejteni a kor hangjait és belőle kiszűrni Isten hangját. Aggadalom nélkül bátran hozzányúlt minden témához. Ezért kézenfekvő feltételezés, hogy a lelki kísérésben is hasonlóan működhetett.

A halálos ágyánál felolvasott levelek mellett van még más saját forrásom is. Ugyanis 1992-óta az én lelki kísérőm is ő volt. Vagyis lelkipásztori tevékenységét személyesen átélt tapasztalatból is ismerhettem.

- Részlet egy egyetemista lány leveléből: *Szívből köszönöm Önnek a 11 évi hűséges kísérését a gyakran nehéz útszakaszokon és a hasznos tanácsait. Sohase fogom ezeket elfelejteni – még a „félresikerültet”, az X.Y.-ra vonatkozót sem.*

- Egy fiatal nő írta: *Köszönöm felemelő megértését és erőteljes támogatását. Az Ön pillantása öntudatot és bizalmat keltett bennem. Ettől erős lettem; és ebből élek ma.*
- Egy korábbi vezető Schönstatt-házaspár férfi tagja így emlékezik vissza és mond köszönetet Tilmann atyának: *Talán nem túl sokszor találkoztunk, de ezek a találkozások nagy hatással voltak rám. Sőt az első találkozásunk előtt kicsit féltem is. A családliga egyházmegyei vezetői voltunk, meg voltak a saját gondjaink. Sokat hallottunk Önről és eléggé feszültek voltunk. Ön néhány szóval nagyon megerősített bennünket. Bizonytalanságban voltunk, hogy felnőtünk-e a feladatokhoz. Nem voltunk hülyék, de újak voltunk ebben a schönstatti vezetői pozícióban és ellenszelet éreztünk. Ezt mondta akkor nekünk: ha egy ügyben házaspárként egyetértünk, akkor jó úton járunk.*

Ez vezetett át bennünket a következő években a vezetés néhány válságán.

Egy vastag dosszié jött össze a kinyomtatott e-mailekből és levelekből.

Megint újra nyilvánvalóvá vált, hogy Tilmann atya, ez a vérbeli lelkipásztor gazdagon részesült az alapítónk, Kentenich atya karizmájában. Rendkívüli mértékben megkapta a lélekbe-látás adományát is. Képes volt intuícióval ráérezni, hogy mire van szüksége az embereknek és hogyan tudnának együttműködni Isten megváltó kegyelmével. Nagy tanítóját követve maga is mesterré lett.

Az aranymiséje alkalmából Kentenich atya írta elmúlt életére visszatérintve:

„Vianney Szent Jánost, az arsi plébánost magasztalva emlegetik, hogy milyen sok órát töltött a gyóntatószékben. Sőt még megpróbálták össze is számolni ez órákat.

Ha nekilátnék és felmérném azt az időt, melyet egész hosszú életemen át éjjel és nappal a lelkeknek szentelhettem fáradhatatlan és állandó érdeklődéssel, meglepően nagy szám jönne ki...

Élete magaslatán Szent Pál egyetlen nagy szenvedélyt ismert csak: Isten és a lelkek. Ahogy a leveleiből látható, minden egyéb a háttérbe szorult... E szenvedélyből én is kaptam ajándékba... Egy rendkívül erős és sokoldalúan szerteágazó beleérzőképesség fejlődött ki bennem, mellyel a bennem élő pszichológus a leggondosabban és leghűségesebben magába szívta a hozzáfutók valamennyi lelki rezdülését és

óhaját – úgy a tudatosakat mint az öntudatlanokat, a jókat és rosszakat egyaránt –, legyen szó akár az egyéni, akár a közösségi lélekről. Így jött létre csaknem éjszaka egy kb. csodálatos megnyitó és nyílt lelki közelség, mely kitűnő előfeltételként szolgál a kölcsönös élet-átvitel számára... Az örökkévalóság majd egyszer leleplezi, milyen nagy és sokféle azok száma, akiket a sziklazátónyok között Isten gyermekeinek teljes szabadságára és a tökéletesség hegyére vezethetem...”

3. Tilmann atya megújulást hozó eszméje: „az én Schönstattom”

Kentenich atya még a II. világháború alatt Dachauban, a koncentrációs táborban mondta fogolytársának, Fischer atyának: *Ha itt meg kell hálnom, akkor majd az üldöztetés után nektek kell Schönstattal újra kezdenetek; akkorra kétféle dolgot jegyezz meg: A kor-hangok és a lélek mélye. Az alapítónk nem egy (szerzetes) harmadrendet, hanem egy önálló világi (apostoli) mozgalmat akart életre hívni.*

Nem csodálkozunk azon, hogy azoknak, akik az egyházi száműzetése alatt hűségesen kiálltak alapítójuk mellett, keresztutat kellett járniuk, és a hatáskörüket nagyon megnyirbálták. Az akkori kor háttere előtt érthető, hogy az alapítóhoz hű schönstattiak a próbatétel éveit *védelmezték és őrizték az eredetiségében teljes Schönstattot.* Ez a törekvés létrehozott bizonyos (magatartást) stílust, mely aztán folyamatosan reprodukálta magát még akkor is, amikor az indíték (az üldöztetés, értetlenség) már régen elmaradt. Ez a stílus a „68-as forradalommal” jelzett szellemi-lelki klímaváltozás után azonban nagyon ideologizálónak, védekezőnek hatott és inkább taszított és allergiát ébresztett, ahelyett, hogy együttműködésre, közös cselekvésre hívott volna. Érdekes módon azok a schönstattiak, akik egy másfajta, apostoli stílus kifejlesztésével próbálkoztak, ellenállásba, elutasításba ütköztek Schönstatton belül.⁴ Miért? Tragikus módon egy lélektani törvényszerűség itt is beigazolódott: az áldozatokból gyakran elkövetők lesznek, ha felnöve hatalomhoz jutnak, miközben végül is ugyanannak a reakció-mintának a fogságában maradnak. Mit jelent ez Schönstattra alkalmazva? Pont azok, akik a legtöbbet szenvedtek a római Szent Hivatal gyanúsítgatásai miatt, most egy hasonló tevékenységet fejtettek ki Schönstatton belül, ezzel megbénítva bizonyos megújulási törekvéseket.

⁴ Ebben a vonatkozásban szoktak beszélni Kentenich atya harmadik fogságáról, mert a schönstattiak bezárták őt a saját mozgalmukba.

Ilyen kritikus, szétdarabolt helyzetben volt a német Schönstatt, amikor 1992-ben Tilmann atya, az új mozgalomvezető meghirdette az „*én Schönstatom*” vezéreszméjét. Arra bátorította a schönstattiakat, hogy az apostolkodásuk során Schönstatt lelkiségéből merítve arról beszéljenek, amivel kapcsolatban saját jó tapasztalataik vannak. És ezt a saját személyes szavaikkal adják tovább. Így most tehát nem valamiféle ideológiagyánús tanítást próbáltak továbbadni, hanem az életművészetet. Ez nem volt ideológiai befolyásolás, hanem (tapasztalaton alapuló) tanácsadás.

Tilmann atya ezzel a kezdeményezéssel Ausztriában és Magyarországon sok jó tapasztalatot gyűjtött, és ezekben az országokban a Schönstatt-mozgalom dinamikus növekedése jogalapot adott neki, valamint meggyőzően hatott bizonyos szkeptikusokra Németországban is.

Természetesen Ausztriában és Magyarországon a mozgalom a „késői gyermek kiváltságát” élvezhette. Vagyis akkor jött hozzájuk Schönstatt, amikor már lezárult a harc a tanítóhivatal és a karizma, a Szent Hivatal és Schönstatt között. Ezekben az országokban Schönstatt tiszta lappal indulhatott, újdonság volt és érdeklődést ébresztett. És amikor a schönstattiak erre az érdeklődésre hiteles tapasztalatokkal válaszoltak, nyitott fülekre és befogadó szívekre találtak. Innen van Tilmann atya bizonyossága, hogy ez az új stílus nem fogja a Schönstatt lelkiség felvizezését eredményezni, hanem annak inkább új vitalitást ad.

Tilmann atya érdeme ez a világosan megfigyelhető stílusváltás, mely jelentkezett a különböző német schönstatti ágazatok folyóirataiban is: az életfolyamatok, a sikerült élet pontos leírásai; a megoldásokra irányuló kommunikáció, mely inkább hívogató és tanácsadó jellegű, nem pedig oktató.

Egyébként ilyen volt az „MTA” újság stílusa is, melyet Kentenich atya 1915-ben maga alapított. Schönstatti fiait, akik az I. világháború frontjain szétszóródva gyakran nagyon magányosak voltak, ilyen módon tudta bátorítani és biztatni.

„Az én Schönstatom” – ez a felszabadító eszme, mely oly sok erőt ébresztett és helyet adott az eredetiségnek, Tilmann Beller atya nevéhez kötődött és fog kötődni.

Összefoglalva:

- A háladatosság
- A lelki közelség és a felemelő megértés
- Az „*én Schönstatom*” kulcsszóval jelzett irány- és stílusváltás

Tilman atya személyiségének e három kiemelkedő ismervét akartam ma méltatni. Mindezekkel azonban elválaszthatatlanul összekapcsolódik és mindezeket áthatja a szívből jövő és gyermekien egyszerű Mária-szeretete. Ezt tanúsítja ismét egy visszhang, idézet egy fiatal búcsúleveléből:

„Gondolom, örülni fog, ha meghallja, hogy Ön által egy új, bensőségesebb kapcsolatba kerültem Máriával. A szavak által, melyeket nekem mondott, megváltónk édesanyja elevenebb és valóságosabb lett.”

A Biblián alapuló és mégis egészen személyes Mária-szeretetének kifejeződése (találmánya) a „korsó”, mely Bécsből, a kahlenbergi szentélyből kiindulva elterjedt az egész világon, és ma már csaknem minden Schönstätt-kápolnában megtalálható.

Ámulva és hálásan állunk Tilman atya e valószínűtlenül termékeny és áldott papi élete előtt.

Most a mondottak elmélyítésére és kiegészítésére mindenki még hozzátehetné a saját egészen személyes találkozásait és beszélgetéseit.

A búcsúzás fájdalma indítson bennünket arra, hogy imádkozzunk és áldozatokat hozunk különösen is papi hivatásokért, hogy amiről alapítónk, Kantenich atya álmodott, egyre inkább valósággá válhasson.

A series of horizontal lines for writing, consisting of 20 evenly spaced lines across the page.

A series of horizontal lines for writing, consisting of 20 evenly spaced lines across the page.

